
Descoberta Catalana de Java la Gran

Autor:

Data de publicació: 13-10-2013

Senyeres a Nova Guinea (1540)

Catalunya i el càlcul de la longitud

Res del que s'explicarà més endavant tindria sentit, si els catalans no haguessim sigut capdevaners en el càlcul de la longitud, ja que no haurien pogut trobar continent ni dibuixar els mapes que els situaven sobre el globus terrestre

Quan vaig estudiar trigonometria esfèrica a Preu vaig voler la resposta a dues preguntes, la 1ª "com es troba la latitud?", la 2ª "com es troba la longitud?". La resposta a la 1ª => amb el sextant, em va convencer, però tothom em va contestar a la 2ª => amb el rellotje. Jo intuïa que es podia fer sense rellotje, em va costar quasi 15 anys provar-ho, ja que m'ho van negar: el Dr. de l'observatori Fabra, un enginyer de camins, dos companys astrofísics..., no era sinó el sistema de distàncies llunars de Jaume Ferrer de València (per això no vaig parar fins aconseguir un original de la 1ª edició de les taules d'en Mendoça para demostrar-ho als incréduls pco documentats.).

Tant s'ha vilipendiat el sistema que, inclús en el DVD basat en el llibre de Dava Soebel "The longitude" es fa mofa de Maskelyne i altres astrònoms dient "i que fan quan és núvol?", dons Sra. deixim contestar des de un lloc publicat a internet, a la nècia pregunta a que ha conduït el seu llibre (que l'ha fet guanyar millions): "el mateix que els que navegan amb el rellotje => esperar a que marxin els núbols". La majoria dels defensors de Harrison pensan que el rellotje és una mena d'oracle que et dona la longitud directament, però amb el rellotje també cal fer mesures amb el sextant.

Per cert, el càlcul de la longitud mitjançant el rellotje va ser proposat per primera vegada per Ferrán Colom

En acabar la guerra civil Espanya es va quedar sense els grans cervells, tots eren pro-república (Julio Rey Pastor => Argentina, Severo Ochoa => USA), degut a això varen tenir els 40 i 50, ensenyants mediocres,

Descoberta portuguesa d'Austràlia

Hi ha una teoria del possible Descobriment d'Austràlia pels portuguesos es basa en l'afirmació que Cristóvão de Mendonça va poder arribar a l'illa en l'any 1522.[1]

No obstant això, no va ser fins al segle XVII que l'illa va ser objecte de posteriors exploracions europees.

Algunes expedicions a la famosa Terra Australis són les realitzades per: l'holandès Willem Jansz el 1606, l'hispanyol Luis Váez de Torres el 1607 i els holandesos Dirk Hartog el 1616, Jan Carstensz el 1623 i Abel Tasman el 1642.

Durant molt de temps Austràlia es va conèixer com Nova Holanda i Abel Tasman va donar el seu nom a l'illa de Tasmània.

Però en realitat, pel Tractat de Saragossa, Portugal només podia explorar la part occidental d'Austràlia.

Tractat de Saragossa

Imperi portuguès.

Meridià de Saragossa a Nova Guinea

El Tractat de Tordesillas (1494), mitjançant el meridià calculat per Jaume Ferrer, va dividir el món en dues semiesferes d'influència: la meitat a l'est del meridià de Tordesillas pertanyia a Portugal i la meitat a l'oest, a les Espanyes, encara que la versió avui oficial diu que es va donar a Castella en contradicció amb el text del tractat:

"...queden e finquen para los dichos sennores Rey e Reyna de Castilla e de Aragón, etc e para sus subçesores e sus reynos" ...[2] (...) haziendose una raya o lina derecha de polo a polo donde se acabaren las dichas doscientas e cincuenta leguas queden e finquen para el dicho Sennor Rey de Portugal e de los algarbes, etc e para sus subçesores e reynos para siempre jamás e que todas las yslas e tierra firme que has ta los dichos veinte días deste mes de junio en que estamos sean falladas e descubiertaspor los nauios de los dichos sennores Rey e Reyna de Castilla e de Aragón, etc e por sus gentes (...) queden e finquen para los dichos sennores Rey e Reyna de Castilla e de Aragón, etc e para sus subçesores e sus reynos / para siempre jamás como es y ha de ser suyo lo que es o fuere hallado allende la dicha rraya de las dichas treszientas e setenta leguas(...)

anys més tard, va tornar a reunir-se amb els portuguesos ara al Pacífic, es va signar el 1522, el Tractat de Saragossa (encara que va ser negociat Barcelona, tal com havia passat trenta anys abans amb les butlles intercaetera d'Alexandre VI que van generar el Tractat de Tordesillas, ja que era on es trobava l'emperador), que va acabar de dividir definitivament el món en dos meitats. L'oest d'aquesta línia a Portugal, a l'est amb les Espanyes

Cal assenyalar que, en la negociació d'aquest tractat, es va amagar la longitud veritable tant les Moluques com de les Filipines, per fer-les caure del costat de les Espanyes.

El tractat fixava les esferes d'influència de Portugal i les Espanyes a 297,5 llegües a l'est de les Moluques. Aquesta línia de demarcació es trobava per tant a prop del meridià 135 oest.

Pel Tractat de Saragossa, Portugal compra els drets de les Espanyes sobre les Moluques (que en un càlcul real pertanyien a Portugal), incloent el dret de propietat, el dret de navegació i el dret de comerç. El pacte incloïa una clàusula per la qual el Rei de les Espanyes podia invalidar el tractat a canvi de tornar el pagament que havia rebut.

La part occidental tant de Nova Guinea com d'Austràlia, corresponia a Portugal, la part occidental corresponia a les Espanyes. Es pot veure ben clar al mapa que la divisió actual entre els estats d'Indonèsia i Papua-Nova Guinea a l'illa de Nova Guinea està d'acord amb el meridià de Saragossa.

El llac espanyol

Durant 229 anys el Pacífic va rebre merescudament el nom de "llac espanyol" Pel que fa als catalans segons la història oficial van desaparèixer del mapa en l'època dels Reis Catòlics sense tenir, des de llavors, cap paper en les descobertes, (en tot cas prou significatiu) contradient els nombrosos mapes dels segles XVI i XVII, on tota Amèrica

---

està farcida de banderes catalanes.

La descoberta catalana d'Austràlia és de 1520 a 1540, 200 anys abans de que els anglesos assaltessin Manila i robessin tots els mapes incloent el de l'estret de Torres, amb els que li va ser fàcil a Cook el poder redescobrir el 1779 tantes illes dels pacífic que ja havien estat descobertes 200 anys abans (alguns d'aquests mapes es van subhastar a Sotheby's).

Per haver explicat tot això al seu llibre (incloent el fet que Cook no havia descobert Austràlia), Collingridge va ser expulsat de la Royal Society i va haver d'emigrar a Austràlia on morí, després però, d'haver rebut una condecoració d'Isabel II per haver defensat les gestes dels descobridors hispanyols.

Descoberta catalana d'Austràlia

Representació de la costa oriental d'Austràlia amb dues senyeres (de cap per avall)

Representació de la costa oriental d'Austràlia amb dues senyeres (de cap per vall)

El primer mapa d'Austràlia pels europeus coneixen fet correspon a la part oriental, i abans de 1606. Hi ha molts noms que l'identifiquen com un mapa de l'autor català.

Hi ha uns topònims que apareixen al mapa Australia first map i que els estudiosos del segle XIX identifiquen com "Argot franco-portuguès" a l'estudi fet sobre el mapa original de la Huntington Library, H.Harris diu textualment:

"..Probably made in Dieppe, France either by a Portuguese cartographer or based on a Portuguese prototype, judging from the Portuguese influence on the geographical names....." [3]

Tant en portuguès com en occità "illa" s'ha escrit sempre "ilha", amb "il", només existeix en català.

"Illa" o "Illes" (x10 vegades)

Rio grant

Ille grossa

Basse grant

Cap Mata

Golf serra

Terra alta

Bassa larga

Riu malla

Seralta

Cap bon espor-

Bonno parla

Rio bassa

Bon final

Cap groca
C.grant
C.aufria
Port malla
Illa fermoza

Els francesos ni occitans de l'època van tenir presència o participació en cap exploració d'aquesta part del pacífic. Quant a la llengua portuguesa,

Per explicar el llenguatge ben particular dels topònims que apareixen als mapes, Collingdrige el 1850 va decidir qe era un "argot francoportuguès", d'aquí que considerés la descoberta com portuguesa però el 1870 Major apel·lant a un millor coneixement de les llengües romàniques, va dir que Collingdrige estava equivocat i va sentenciar que aquesta llengua era l'occità, cosa impossible en el cas d'"illa" (cal recordar "Vielha" en aranès fill de l'occità). Aquest fet deixa clar que els que van cartografiar i van donar nom als topònims dels mapes de la costa oriental d'Austràlia només podien ser catalans, atès que el 90% dels topònims que apareixen als mapes tenen una clara influència catalana

Notes

W. A. R. Richardson. Was Australia charted before 1606?: the Java la Grande inscriptions. National Library Australia, 2006, p. 101–. ISBN 9780642276421 [Consulta: 26 març 2011].

Tratado de Tordesillas [Madrid, 1973]; Ministeri d'Educació; Facsimil; ISBN:84-369-0261-0, pág.60-p20-25

H.Harrisse. Guide To Medieval and Renaissance Manuscripts in the Huntington Library. berkeley.edu, 10 d'abril de 2012 [Consulta: 11 d'abril de 2012].